

14/2018

Energija. Klima. Životna sredina.

Poštovani čitaoci,

Pred vama je četrnaesto izdanje mesečnog pregleda vesti "Energija, klima i životna sredina" Beogradske otvorene škole.

U svetlu dinamičnog razvoja javnih politika u oblasti životne sredine, klimatskih promena i energetike - kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou - smatramo da je važno biti u toku sa trendovima, za sve nas koji se bavimo ovim temama. Izvora informacija je mnogo, kao i događanja, te ih nije uvek lako ispratiti. Za vas smo pripremili pregled najznačajnijih vesti i događanja u septembru, na nivou Srbije, regiona, Evropske unije i globalnom nivou.

Početak grejne sezone uvek na dnevni red donese pitanje kvaliteta vazduha, koji je u toku prošle godine bio problematičnog kvaliteta u praktično svim većim gradovima u Srbiji. Objavljivanje tačnih informacija o emisijama gasova sa efektom staklene bašte još uvek ostaje izazov za institucije Republike Srbije. Dok se u Briselu i Luksemburgu govorilo o smanjivanju emisija iz auto industrije, u Kopenhagenu je tema bila potpuno izbacivanje motora sa unutrašnjim sagorevanjem sa puteva u Danskoj. U celom svetu i dalje glasno odjekuje izveštaj IPCC-a, koji je doveo i do preispitivanja navika u pogledu proizvodnje i potrošnje hrane.

Ukoliko postoje posebne teme koje želite da vidite u mesečnom pregledu, imate komentar ili sugestije, možete nam se obratiti na mejl mirjana.jovanovic@bos.rs.

Srdačan pozdrav do sledećeg čitanja!

Beogradska otvorena škola
Energija, klima i životna sredina

Kakav vazduh dišemo?

Sa početkom grejne sezone, pitanje kvaliteta vazduha redovno dolazi na dnevni red. Ni ova sezona nije izuzetak. Ove godine je početak grejne sezone koincidirao sa objavljivanjem Izveštaja o stanju životne sredine, koji je izradila Agencija za zaštitu životne sredine. Podaci koje Izveštaj donosi vezano za kvalitet vazduha, pokazuju prekomerno zagađenje vazduha u svim većim gradovima u Srbiji. Posebno se izdvajaju Beograd i Smederevo.

Energetski portal: [U Beogradu prekomerno zagađen vazduh – situacija zadovoljavajuća u samo par većih gradova u 2017](#)

Politika: [Zagađenost vazduha u Smederevu prešla granice](#)

Dobre vesti na planu kvaliteta vazduha dolaze od kompanije CRH Srbija, koja u Popovcu ima cementaru. Ova kompanija i Agencija za zaštitu životne sredine potpisale su Ugovor o uspostavljanju saradnje u oblasti zaštite vazduha, na osnovu kojeg je Agencija na korišćenje automatsku mernu stanicu za kvalitet vazduha.

Balkan Green Energy News: [Agencija za zaštitu životne sredine dobila automatsku mernu stanicu za kvalitet vazduha od kompanije CRH Srbija](#)

Ovakav primer saradnje privatnog i državnog sektora deluje posebno ohrabrujuće, uzevši u obzir već poznate probleme sa prikupljanjem podataka o kvalitetu vazduha, na šta je ukazivali su i Koalicija 27 i RES fondacija, u svom [Izveštaju o \(ne\)napretku](#), objavljenom u maju ove godine, gde se, između ostalog, navodi i da pouzdanost i raspoloživost mernih stanica za merenje kvaliteta vazduha u nacionalnoj mreži konstantno opada.

SRBIJA

Tačni podaci o emisijama – kamen temeljac za borbu protiv klimatskih promena

Agencija za zaštitu životne sredine izradila je [Izveštaj o stanju životne sredine za 2017. godinu](#). Izveštaj se najpre našao na dnevnom redu Vlade, a potom i pred narodnim poslanicima iz Odbra za zaštitu životne sredine.

Narodna skupština: [Usvojen Izveštaj o stanju životne sredine za 2017. godinu](#)

Izveštaj donosi i podatke o emisijama gasova sa efektom staklene bašte. Ovo je prvi put da se u Izveštaju o stanju životne sredine prikazuje ukupni inventar gasova sa efektom staklene bašte, a pojavljuje se u samom zaključku dokumenta, bez prethodno datih pojašnjenja o izvorima podataka i izvršenim analizama. Reč je o već viđenom inventaru, iz Drugog izveštaja prema Okvirnoj konvenciji UN o promeni klime. RES fondacija i Koalicija 27 su na ovo reagovala slanjem dopisa na adresu Agencije za zaštitu životne sredine, u kojem ukazuju na propuste.

Beogradska otvorena škola: [Tačni podaci o emisijama kao preduslov za borbu protiv klimatskih promena](#)

REGION

Brana za nove brane – organizacije civilnog društva i lokalno stanovništvo protiv izgradnje novih malih hidrocentrala

Tema izgradnje malih hidrocentrala ne prestaje i dalje je u centru pažnje javnosti u regionu. Dok se države regiona trkaju sa vremenom u nadi da će dostići zacrtane ciljeve u oblasti povećanja udela obnovljivih izvora energije, a investitori trče za profitom, lokalno stanovništvo, aktivisti i organizacije posvećene zaštiti životne sredine kontinuirano dižu glas protiv ovih projekata. U Bosni i Hercegovini okupila se Koalicija za Vrbas koja se bori protiv izgradnje novih hidrocentrala na ovoj reci. U Crnoj Gori, organizacije posvećene zaštiti životne sredine poslale su otvoreno pismo predsedniku Vlade, ističući štetnost izgradnje malih hidrocentrala na gornjem toku reke Cijevne.

Centar za životnu sredinu: [Koalicija za Vrbas predstavila razloge zbog kojih je protiv hidroelektrane na Vrbasu](#)

CZIP: [Otvoreno pismo premijeru Crne Gore](#)

EVROPSKA UNIJA

U petoj brzini ka čistijoj auto industriji

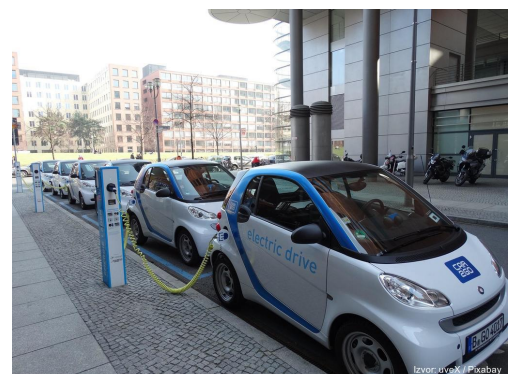
Smanjenje emisija ugljen-dioksida iz saobraćaja bila je tema koju su početkom meseca razmatrali i Evropski parlament i Savet ministara Evropske unije. Poslanici u Evropskom parlamentu prvi su glasali na ovu temu, što je rezultiralo usvajanjem cilja od 40% smanjenja emisija ugljendioksida iz novih putničkih automobila do 2030. u odnosu na 2021. godinu. Nedugo nakon Parlamenta, Savet ministara se saglasio oko cilja smanjenja do 35%. Usaglašavanje ovih pozicija otvorilo je vrata daljem usaglašavanju kroz saodlučivanje

European Parliament:

[Parliament pushes for cleaner cars on EU roads by 2030](#)

Council of the EU:

[CO2 emission standards Council agrees its position](#)

Dok se na EU ide ka smanjenju emisija, pojedine države nadaju se maksimalnom učinku. Danski premijer objavio je plan da se do 2030. godine u toj zemlji potpuno zabrani prodaja automobila sa unutrašnjim sagorevanjem.

Euractiv: [Denmark to ban petrol and diesel car sales by 2030](#)

Priroda na meniju – proizvodnja hrane ima pogubne posledice po životnu sredinu

Prema najnovijem istraživanju Svetskog fonda za prirodu (WWF), globalni sistem proizvodnje hrane uzima mnogo više nego što daje. Trećina zemljišta i skoro 70% pijaće vode na svetu koristi se za proizvodnju hrane, uz osetne posledice po životnu sredinu – proizvodnja hrane je najveći uzročnik nestanka šuma i staništa, kao i pozamašni emiter gasova sa efektom staklene bašte (25%). Međutim, najčudnija brojka u ovom nizu je vezana za količinu proizvedene hrane koja se nikad ne iskoristi – reč je o jednoj trećini ukupne proizvodnje.

WWF: Food for thought: [91 per cent of people don't realize our food system is the greatest threat to nature](#)

Neodgovornost može rezultirati time da neke od omiljenih prehrambenih proizvoda bacimo u nepovrat.

Smithsonian.com: [Thanks to Climate Change, Beer Will Go the Way of Bees, Chocolate and Coffee](#)

Photo: UK College of Agriculture, Food & Environment/Flickr

VESTI IZ BEOGRADSKJE OTVORENE ŠKOLE

Novi, "zeleni" broj Biltena "Progovori o pregovorima"

Kako doći do podataka o potrošnji energije u Srbiji? Koliko smo blizu otvaranju Poglavlja 27? Zašto nam je potrebna pravedna energetska tranzicija? Šta je sa pionirima energetske efikasnosti u Srbiji? Koliko vremena imamo da sprečimo nesagledive posledice klimatskih promena?

Na ova pitanja pokušali smo da odgovorimo kroz 43. izdanje biltena "Progovori o pregovorima".

Najnovijem broju biltena možete pristupiti [OVDE](#).

Arhiva biltena dostupna je [na ovom linku](#).

UČEŠĆE JAVNOSTI U DONOŠENJU ODLUKA

Ministarstvo zaštite životne sredine: [Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu Projekta za rekonstrukciju postojećeg drumskog mosta Karakaj preko reke Drine na državnom putu IB reda br. 26, na graničnom prelazu Mali Zvornik](#)

Ministarstvo zaštite životne sredine: [Zahtev za davanje saglasnosti na Studiju o proceni uticaja na životnu sredinu zatečenog stanja projekta: Proizvodnja bezdrvnih i ambalažnih papira na mašini PM4 „Fabrika hartije Beograd“ d.o.o.](#)

Ministarstvo zaštite životne sredine: [Rešenje o davanju saglasnosti na studiju o proceni uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje i rekonstrukcije sistema za transport klinkera u krugu "CRH SRBIJA" d.o.o. u Popovcu](#)

www.bos.rs

[BOŠ](#)

[Facebook](#)

www.bos.rs/ekz